

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СКЛАДОВА СТАРТАПІВ НА ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Матросова В.О., Носирєв О.О., Глізнуца М.Ю.

д.е.н, професор НТУ «ХПІ»

Туристичну індустрію України слід розглядати як одну з найголовніших галузей в господарстві. Але якщо аналізувати Україну, можна зробити висновок туризм знаходиться на досить низькому рівні і нагально потребує інноваційного розвитку. На країни бувшого СРСР та України в загальному припадає 2 % світового попиту [1, 2]. Аналізуючи динаміку розвитку туризму в Україні за останні десятиріччя, немає сумніву в необхідності підвищення ефективності управління даною сферою. Територія України має всі передумови для розвитку туризму, а саме наявність багатих природних та рекреаційних ресурсів.

У доповіді висвітлено проблемні питання фінансування і розвитку туристських стартапів на сучасному етапі в умовах європейської інтеграції. Поняття стартап означає будь-який проект, суть якого полягає в певній нестандартній і оригінальній ідеї, подібній до якої ще немає в мережі Інтернет або в сфері технологій. Стартап досить часто є рентабельним і вигідним об'єктом інвестування грошових коштів, проте також часто він може бути дуже ризикованим. Оскільки особливістю стартапів є майже повна відсутність операційної діяльності, на основі якої можна було б зробити висновки про рентабельність і перспективи підприємства, головне для інвесторів - отримати чітке уявлення про суть і конкурентоспроможності інновації [3, 4]. В цьому дослідженні автори під туристичним стартапом розуміють проект, орієнтований на продаж квитків на транспорт, пов'язаний з подорожами, або номерів в готелях, або того й іншого, а також традиційні проекти з продажу туристичних путівок.

Дослідженнями стартапів в сфері туристичних підприємств займалися багато вчених-економістів, серед яких слід виділити наукові праці Марчук Л.С. [5, 6], Кравчук А.В. [7], Перерви П.Г. [8, 9], Косенко А.В. [10], Маслак М.В. [11], Матросової В.О. [12], Долини І.В. [13] та ін.

В цих роботах детально розглянуто роль інтелектуальної власності як носія науково-технічного прогресу в різних сферах народного господарства нашої країни. Але поза увагою вказаних вище і інших дослідників залишилися питання визначення ролі інтелектуальної власності в сфері послуг, зокрема, в сфері туристичного бізнесу.

Туризм, як жодна інша галузь, ефективно сприяє розвитку малого та середнього підприємництва, оскільки саме на невеликі компанії доводиться в середньому більше 70% всіх зайнятих в туризмі. Туристичний бізнес - це сфера дрібного і середнього підприємництва, тому методи і способи ведення бізнесу можуть бути динамічними, але ефективним є тільки той стиль, який визначає значний прибуток і прогресивний розвиток фірми.

Слід відзначити, що в ході проведення діагностики інноваційного потенціалу туристичного підприємства та можливостей створення на його базі стартапу виникає ряд проблем. Основна проблема пов'язана з недостатністю необхідної аналітичної інформації. Існування цієї проблеми викликано відсутністю діючого механізму статистичного обліку інноваційної діяльності підприємств різних галузей. Так на сьогодні тільки для промислових підприємств передбачається звіт з форм: №1-інновація "Обстеження технологічних інновацій промислового підприємства" та №2-інновація "Інноваційна активність підприємств". Але цього недостатньо для ретельного аналізу. Для туристичного підприємства зовсім не передбачається ніякої статистичної звітності з інноваційної діяльності, що ускладнює проведення аналітичного обстеження цього напрямку діяльності торгових підприємств. Слід відмітити, що на більшості досліджуваних туристичних підприємств в управлінському і фінансовому обліку не виділяються дані з інноваційної діяльності, що також ускладнює діагностику інноваційного потенціалу та можливостей створення на його базі стартапу.

Друга проблема пов'язана безпосередньо з оцінкою інноваційного потенціалу. Слід зазначити, що подібний аналіз досить складний і трудомісткий. Складність розглянутої проблеми полягає в тому, що оцінку окремих елементів інноваційного потенціалу неможливо здійснити кількісно і в цьому випадку застосовується метод експертних оцінок, який базується на суб'єктивних думках експертів і не супроводжується традиційними розрахунками.

Щорічно відбираються кращі інноваційні проекти різних галузей, серед яких обирається один переможець номінації Seedstars World Best Startup. У 2016 році серед інших з'явилася і туристична галузь. Вперше конкурс інтелектуальних стартапів в сфері туризму було проведено в 2016 році в Лозанні (Швейцарія). Десять компаній, які були відібрані по всьому світу, поборюються за перемогу і півмільйона доларів у змаганні Seedstars Summit 2016 серед тревел-стартапів. Серед фіналістів значиться і український стартап – туристичний сервіс

Tripmydream. Seedstars Summit – престижне міжнародне змагання стартапів, орієнтоване на ринки, що розвиваються. В результаті суворого відбору були виділені десять проєктів, які і змагатимуться у фіналі. Серед них: Tickey Mobile Solutions (Софія, Болгарія) – додаток для оплати проїзду в громадському транспорті. Maramoja (Найробі, Кенія) – сервіс, побудований на попередньому заочному знайомстві з водіями таксі і розроблений для безпеки пасажирів. MyQ (Лагос, Нігерія) – мобільний додаток для управління багажем, реєстрацією на рейс і покупки квитків на транспорт. Airshop (Абіджан, Берег Слонової Кістки) – додаток, що дозволяє резервувати товари в магазинах безмитної торгівлі та забирати їх під час подорожі. ezCloud (Ханой, В'єтнам) – платформа для управління бронювання готелів. Jethunter (Москва, Росія) – сервіс для замовлення приватних перельотів. PeopleFly Planet (Москва, Росія) – онлайн-страхування пасажирів від затримок і скасування рейсів. Nomad Republic (Мехіко, Мексика) – сервіс, який організовує тури в Мексику та інші країни. Seeusoon (Сантьяго, Чилі) – пошукова система, яка будує комбінації перельотів і проживання через сервіс Airbnb. Tripmydream (Київ, Україна) – український сервіс, який допомагає знайти найвигідніші пропозиції щодо перельоту та проживання під заданий бюджет. Користувачеві досить вказати побажання і бюджет поїздки – а сервіс сам підбере найкращі напрями, проаналізує і видасть найдешевші рейси і варіанти проживання.

Підводячи підсумки, доцільно зауважити, що ефективне управління сферою венчурного підприємництва в сфері туризму повинно мати на меті не лише розвиток туристичного ринку, як сфери економічних відносин між суб'єктами туристичної діяльності, а й формування передумов для підвищення рівня життя населення, створення нових робочих місць, збільшення надходжень до бюджетів, активізації підприємницької діяльності. Здійснення вищевказаного можливо за рахунок туристичної політики держави, яка реалізує управлінський вплив відповідних органів державної влади через адміністративні, організаційно-правові, соціальні та економічно-фінансові методи та заходи.

Список використаних джерел:

1. Кобелева Т.О. Розробка рекомендацій по формуванню інтегрального показника комплаєнс-безпеки промислового підприємства // Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 48 (1324). – С. 46-52.

2. Кобелева Т.О. Організаційна структура комплаєнс на промисловому підприємстві // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 47 (1323). – С. 121-127.
3. Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Якість інноваційної продукції як складова маркетингової політики та конкурентоспроможності підприємства // Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки). : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 28 (1200). – С. 70-74.
4. Перерва П.Г., Кобелева Т.О. Управління маркетингом інноваційної продукції на засадах життєвого циклу товару // Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки). : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 28 (1200). – С. 26-30.
5. Перерва П.Г., Марчук Л.С. Інтелектуальний потенціал як економічна категорія // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 15 (1291). – С. 53-63.
6. Марчук Л.С. Методики розрахунку інтелектуального потенціалу підприємства // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 20 (1296). – С. 95-101.
7. Перерва П.Г., Кравчук А.В. Ефективність як економічна категорія // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – № 15 (1291). – С. 137-143.
8. Перерва П.Г. Інформаційна діяльність підприємства: управлінська, цінова та маркетингова складові // Вісник Національного технічного університету «ХПІ» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2018. - № 37(1313).- С. 27-32.
9. Перерва П.Г. Економіко-організаційні засади інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХПІ», 2017. – № 45 (1266). – С.51-55.
10. Перерва П.Г., Косенко А.В., Кобелева, Т.О., Маслак М.В. Системний підхід до дослідження цінових, маркетингових, інвестиційних та інноваційних характеристик трансферу технологій промислової продукції // Вісник Національного технічного університету «ХПІ»

- (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – № 19(1295). – С. 121-126.
11. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Розвиток організаційно-економічного механізму управління розвитком індустрії туризму та гостинності // Вісник Національного технічного університету «ХП» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – № 48 (1324). – С. 121-127.
 12. Перерва П.Г.; Косенко О.П., Ткачова Н.П.; Ткачов М.М. Формування конкурентного, інтелектуального і маркетингового потенціалу інноваційного підприємництва // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – № 20(1296). – С. 36-40.
 13. Перерва П.Г., Косенко А.В., Маслак М.В., Матросова В.О., Долина І.В. Формування управлінської, маркетингової та інноваційної політики на підприємствах туристичної індустрії // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки): зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – № 47 (1323). – С. 114-120.
 14. Pererva P.G., Kobielieva T.O. The formation of anti-crisis program of the industrial enterprise based on innovative monitoring // Вісник Національного технічного університету «ХП» (економічні науки). : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХП», 2016. – № 48 (1220). – С. 41-44.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ОХОРОНА АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ

Мищенко А. С.

*Магістрант Черкаського національного університету
ім. Богдана Хмельницького
науковий керівник: Попова Н. О.*

Проблема міжнародно-правової охорони авторських і суміжних прав постала вкінці XIX ст. Об'єкти авторського права в галузі літератури, мистецтва перекладалися та іншими способами використовувалися без згоди авторів за кордоном. Тому актуальним стало питання уніфікації правових засад у сфері створення, використання та охорони об'єктів права інтелектуальної власності.